

Szomoru diákélet Szegeden.

(A Szeged tudósítójától.) Alig vettük észre, hogy Szeged szép városából (így mondotta valahogy a megszálló francia csapatok egyik parancsnoka, amikor eltávozott innen) egyetemi város lett, már tudniillik olyan város, amelynek falai között egyetem is van. Mert egyébként a város képe nem igen változott meg, nem igen vált hasonlóvá azokhoz a külföldi tipikus diákvárosokhoz, Heidelberghez, Oxfordhoz, amelyeknek neve olyan romantikus remniscenciákat ébreszt az ember lelkében. Itt nincsenek háromnapos, hároméjszakás versenyívások, itt nem verik be éjszakánként a békés polgárok ablakait, itt nem gyűlölik a filisztert, itt talán éjszakai szerenádok sincsenek. Talán ha nem jött volna divatba a burschenschaftos diáksapkák (télen sötétkék, nyáron fehér), talán senki sem venné észre az egyetemet, talán senki sem tudná, hogy azok a bájos kislányok, akik komoly arccal, hónuk alatt a hosszukás fekete indexszel olyan fontoskodva lépnek meg, meghonosították Szegeden is a „medika” fogalmát és bizony a klinikák bonctermeiben hivatásszerű nyugalommal csirke helyett emberi testrészeket tranzsiroznak.

Az egyetem szinte teljesen észrevétlenül lopakodott be a városba és észrevétlenül van itt immár két esztendeje és annak, hogy észrevétlenül van itt, talán a minden romantikát elszorvasztó világháború az oka. Néhány körülmény még is eszébe juttatja az embernek, hogy Szeged egyetemi városá avanszált: Megszaporodtak a kifőzések, hiheletlen magasra szökött fel a butorozott szoba árszija, a könyvesboltok kirakatát egyetemi tankönyvek töltik meg és felszökött a különösen most farsang táján a lányok árszija is, amennyiben a legények száma szintén öröndetesen gyarapodott. Mert hiába, minden érték mégis csak a kereslet és kínálat viszonyától függ. A Somogyi-könyvtár iránti érdeklődés is növekedett, a zöld asztalok mellett halványképi, pápaszemes orvostanhallgatók, filozofterek böngészik a különböző szakkönyveket. De ezek a tünetek nem olyan feltűnőek, hogy változást okoznának Porváros életében. A farsangi táncok mámorát elfújja majd a bőjti szelek, a Somogyi-könyvtár olvasótermét négy vastag fal különíti el a nagyvilágtól, a butorozott szoba drágaságát csak az érezheti, akinek szüksége van butorozott szobára, benszülött szegedinek pedig nincs szüksége, a kifőző intézmények elszaporodása pedig csak az adóellenőrök érdeklő, a burschenschaftos diáksapkák szintén megszokottá válik, még ha tányersapkának nevezik is, annyira megszokottá, hogy már nemcsak egyetemi polgárok viselik, hanem — ha nem is ugyanolyan, de hozzá hasonló — a nagykoruton kívüli fiatalság is megkedvelte és kultiválja.

Az egyetemi polgárok élete Szegeden nem valami rózsás. Legnagyobb részük vidékről, sőt megszállott területről való, ahonnan a posta olyan nehezen jön, különösen ha pénzt kellene hoznia. Sokan küzködnek, viaskodnak a megélhetésért és a nagy harcban sokan kidőlnek a sorból, ott rekednek valami nyomorúságos irodában és elmaradnak az egyetemről. De vannak olyanok is, akik hatalmas erővel megküzdnek az étellel, legyőznek minden akadályt, nappal robotolnak a kenyérért, az éjszakai órák csöndjében pedig lázasan készülnek a vizsgákra, a szigorlatokra, mert minél korábban tulesnek rajta, annál hamarabb megszabadulnak a szenvedésektől — ha ugyan megszabadulnak és nem azután kezdődik az igazi. És nagyon sokan vannak ilyenek. Följegyeztünk néhányat a sok közül.

Fiatalfilozof. Harmadéves. A háborút végig katonáskodta — ötvenszázalékos rokkant. Székely fiú, Kolozsvár környékéről való. Hazulról egy fillér támogatást sem kap. Egy biztossító intézet számdra szerez ütleket, ami néhány ezer korona jövedelmet jelent havonta, éppen annyit, ami a szobabérét fedezi. Lakását csak erős fantáziája keresztelte el szobának. Ott van valahol Rókuson és tavaly még fásszínnek használták. Most van benne egy ágy, egy asztal és egy szék. Más semmi, még kályha se, ami talán nem is baj, mert legfeljebb csak arra lenne jó, hogy a meleg illúzióját keltse. Van azonban más jövedelme is a rokkant filozofternek: Tanít. Ebből a pénzből fedezi a mosatás, a reggelizés költségeit.

A reggelizés problémáját úgy oldotta meg, hogy házigazdája tűzhelyén — szivességből megengedték — teát főz minden reggel, de a cukor, a rum vagy citrom ismeretlen fogalom előtte. De azért tanul szorgalmasan, füstös, kis-kaliberű petróleumlámpa sárga világánál, ágyban fekvé, mert másképpen nem bírta ki a nedves szoba hidegét. Májusban szigorlatozik és a szigorlat anyagát már megemésztette. Aztán még egy esztendő van hátra és aztán eggyel több lesz azoknak a száma, akik mindunalan állást, elhelyezést kérnek a kultusz-minisztertől.

Másik eset. Orvostanhallgató, utolsó vizsgája van hátra, de nem készülhet el rá, mert nincs ideje a tanulásra. Délelőtti havi négyezer koronárét hivatalban dolgozik, délután órákat ad, kora hajnalban pedig újságot hord ki. Rikkancs. A tanításért reggelit kap és lakást, a készpénz-jövedelme körülbelül hatezer korona. Ebből

Meghallgatták a kereskedők és iparosok panaszait.

(A Szeged tudósítójától.) Dr. Csekő Béla miniszteri tanácsos és dr. Czermann Antal osztálytanácsos, akik a forgalmi adó kezelésével kapcsolatos sérelmek megvizsgálására érkeztek le Szegedre, ma délelőtti 10 órakor megjelentek az ipartestületben, ahol Pálffy Dániel elnöke alatt népes értekezlet várta őket.

Dr. Pálffy József titkár felsorolta a legutóbbi viharos iparosgyűlés jegyzőkönyvét, amely erős állásfoglalást tartalmaz a kormány ellen az adóellenőrök terrorja ellen. Kéri a forgalmi adótörvény revízióját, hogy védelmet találhassanak az igazságtalanságok ellen. Ezután az egyes iparosok adták elő konkrét sérelmeiket. Körmeny Mátyás, Schütz István és Metzger Péter szözlaltak fel, majd dr. Czermann Antal válaszolt a felszólalásokra. Beszédének leglényegesebb része az volt, amely az általányszerről szólt. Kijelentette, hogy a pénzügyminiszter, különösen az iparosoknál, hajlandó belemenni az általányszerrébe, ha az általányszerrébe az árhullámzások esetén felfelé és lefelé kiigazítható lesz.

A vásári árusok kifakadását a blokkrendszer ellen nem tartja helyénvalónak, mert ha az adó általányszerrébe lesz, akkor zugolódni fognak a tulbecslés miatt. A könyvvezetés tekintetében elég, ha a kisiparosok csak bevételi és kiadási jegyzőkönyvet vezetnek. A bélyegek be nem ragasztása, ha a könyvet egyébként pontosan vezeték, még nem adócsalás és e tekintetben a megbüntetett iparosok is orvoslásra számíthatnak. Végül megígérte, hogy az előadott sérelmeket megvizsgálják és gondoskodnak arról is, hogy rendes javadalmazásu ellenőrököt alkalmazzanak a városok.

A kereskedelmi és iparkamarába fél egy órákor érkeztek meg a miniszter megbízottai, valamint Sajtos Samu pénzügyigazgató, Pálffy Dániel és Wimmer Fülöp, aki tudvőzölte a megjelent kereskedőket, majd dr. Landesberg Jenő állott szólsra és ismertette azokat a kifogásokat és sérelmeket, amelyek a kereskedőket a forgalmi adó kezeléssel kapcsolatosan hónapok óta szüntelenül foglalkoztatják.

Dr. Landesberg elsősorban a gabona- és terménybizományosok adóztatása körül fennforgó nézeteltéréseket említette fel. A bizományosok csak jutalékra dolgoznak, holott a forgalmi adót a jutalék alapját képező összeg után is számíttják.

A második fontosabb sérelem, hogy az ott-hon dolgozó iparosok, akik nem maguknak dolgoznak, hanem más vállalat részére, szintén kénytelenek megfizetni a forgalmi adót, holott ők csak munkabért élveznek.

Beszélt ezután a vegszálásokról, amelyek az ellenőrzés következményei, azután a hitelügyletek kérdésében kért felvilágosítást, vajjon mikor esedékes a forgalmi adó, az eladásnál-e, vagy a vételár bevételezésekor.

Dr. Tonelli Sándor a „visszárak” forgalmi adójának elengedéseire kér valamilyen intézkedést. Megtörténik ugyanis, hogy a vevő visszahoz valamilyen árut, ami után azonban a forgalmi adót felszámították és így ez tisztán a kereskedő vesztesége lenne.

Dr. Löbl Zsigmond a külföldi szállítások adómentességéről beszélt, Weiszfeiler Mór pedig előadta, hogy január 10-én önhibáján kívül, mert forgalmi bélyeget nem tudott kapni, megelézték és megbüntették.

ebédel, vacsorázik és fedezi, ha fedezi, az élet egyéb kiadásait. Kétségbeesetten gondol a bizonytalan jövőre, haza nem mehet, nincsenek szülei, előadásokra nem járhat, nem tanulhat, mert holt fáradtan tér haza minden este... Hat évig volt orosz fogoly.

Sokan visszariadnak. Néhány hónapi eredménytelen kísérletezés után lemondanak az egyetemről és valami hivatalban helyezkednek el. Sokan vígan élnek. Könnyen szórják a bőven kapott szülői támogatást és a léha élet sívárnak találja a komoly munkát. Az ilyenekből sem lesz ember, diplomás ember talán soha, a diáksapkájuk csak cégér, amely csalfa nimbuszt ad viselőjének. De őket nem bántja a jövő, amely számukra nem bizonytalan és undorral nézik le a küzdőket, a koldusokat. Ha megünják a diákéletet, leteszik a diáksapkát és hazamennek földbirtokosnak, gyárosnak, — urnak... (m. l.)

Dr. Kertész Béla a lisztkereskedők és a malmok évtizedes szokásairól szól és elmondja, hogy a kereskedők rendszerint előre lekötnek a malmoknál bizonyos mennyiségű lisztet, amit azonban esetleg nem vesznek át, hanem átadják valamely kereskedő társuknak. Így tehát ebben az esetben csak közvetítő kereskedelemről lehet szó, mégis a forgalmi adót az egész vételár alapján röjék ki. Kérdéses pont továbbá az üzletátruházások kérdése. Ha valaki csak a helyiséget, tehát a négy csupasz falat enged át, ez nem nevezhető üzletátruházásnak. Kifogásolja, hogy a törvény a büntető szankcióknál nem veszi tekintetbe a jóhiszeműséget.

Vértes Miksa szóváteszi, hogy néhányan a kimenő számlák után kérvényezték a forgalmi adó befizetését, kérvényüket azonban egy félév múltán sem intézték el. A Kereskedők Szövetsége nevében foglalkozik azzal a kikkel, amely az egyik szegedi esti lapban jelent meg és amely 500 szegedi kereskedőt és iparost vádolt meg adócsalással. Nem hiszi, hogy ezt az információt a pénzügyigazgatóság adta volna a lapnak. (Sajtos pénzügyigazgató kijelenti, hogy nem.) Az ilyen közlemények azt eredményezik, hogy a közönség úgy megy a kereskedőhöz és iparoshoz, mint adócsalóhoz.

Ottovay Károly azt kéri, hogy a forgalmi bélyegek beragasztásának határidejét ünnepnapok után ne 24, hanem 48 órában állapítsák meg.

Tóth Péter amiatt emel panaszt, hogy könyvel már négy hete a pénzügyigazgatóságon vannak ellenőrzés végett és nem tudja azokat visszakapni, ami elviselhetetlen zavart okoz az üzletében.

Unger Aladár azt kéri, hogy az exportálásoknál a bejelentési blanketták kiállítását mellőzzék, mert az értéket a feladóvevény és a vámnyugta is igazolja. A szegedi fővámmivatal különben sincs postaforgalomra berendezve.

Végül dr. Landesberg Jenő a kereseti adó enyhítésére vonatkozó rendelet megjelenését sürgette.

A felszólalásokra dr. Czermann Antal osztálytanácsos válaszolt. Megjegyzte, hogy a sérelmek elintézése nem az ő küldetésük feladata. Ők csak gyakorlati tapasztalatok megszerzése végett jöttek, hogy a törvény minél egyszerűbb és kedvezőbb végrehajtására lehetőséget teremtsenek és a forgalmi adó kezelésében életbe léptetendő változtatásokra a gyakorlatnak megfelelő javaslatot tehesse.

Ezután válaszolt az egyes felszólalásokra. A kezelés alkalmával tapasztalható vegszálások főként annak is köszönhetőek, hogy az ellenőrző közegek nem bírnak kereskedelmi szakismerekkel, másrészt a városok oly rosszul fizetik őket, hogy az ellenőrök kényszerűségből is azon vannak, hogy minél több büntetést röhassanak ki jutalékuk szaporítása miatt. A konkrét panaszokra méltányos elintéztést ígér. A „visszárak” azt ajánlja, hogy a kereskedők és a pénzügyigazgatóság találjanak módot arra, hogy a visszahozott áruk forgalmi adója visszatérítessenek. A lisztkereskedők és a malmok között lekötött áruk átruházása bizományi ügyletnek is tekinthető ugyan, miután azonban itt a visszaéléseket meggátolni nem lehetne, legjobb, ha ezt a kérdést a közigazgatási bíróság igazságérzetére bízzák. Hitelügyleteknél a hivatalos álláspont az, hogy a forgalmi adót akkor kell